

Měsíční povrch pokrývá úlomkovitá vrstva (měsíční regolit) s převahou částic 0,1–0,6 mm, jako celek výrazně nestejná, s bloky až 20 m v průměru. Částice tvořící měsíční regolit jsou tak ostrohranné, tak proměnlivě opracované měsíční erozí (tepelné změny, působení mikrometeoritů). Statická únosnost měsíčního regolitu je $2.10^5 - 6.10^5 \text{ dyn/cm}^2$.

Tepelné pole Měsíce je nevyrovnané. Kromě míst chladnějších než je průměr, bylo nalezeno asi 400 tzv. „horkých skvrn“ s teplotami vyššími. Tato místa jsou lokalizována z části do nejmladších kráterů.

Nevyrovnané je i tíhové pole s význačnými koncentracemi hmoty („mascony“) pod kruhovými moři převrácené strany Měsíce a některými výrazně kráterovými oblastmi strany odvrácené. Vznik těchto anomálií je dosud předmětem diskuze.

Měsíc se odlišuje od Země intenzivním kráterováním, zlomovou tektonikou beze stop vrásnění.

I když mnoho otázek je dosud nejasných, poslední výzkumy prokázaly dominantní vliv endogenních procesů (magmatickou diferenciaci měsíčních hmot, existenci vyvřelých hornin), jejichž povrchové projevy jsou výrazně ovlivňovány procesy exogenními (impakty, meteorická eroze, impaktní metamorfoza), které zejména spoluvytvářely měsíční regolit.

P o z n á m k a : Prednáška uskutočnená v SGÚ, Bratislava.

SPRÁVY

Slovenská geologická rada

Zákonem SNR č. 207/68 Zb zriadil sa Slovenský geologický úrad, ktorý je ústredným orgánom štátnej geologickej správy na území Slovenskej socialistickej republiky. Jeho poslaním je hlavne systematický a plánovitý geologický výskum a prieskum štátneho územia SSR ako aj vyhľadávanie nerastných surovínových zdrojov pomocou modernej a spoľahlivej metodiky. Slovenský geologický úrad vykonáva svoju geologickú činnosť prostredníctvom výskumných a prieskumných organizácií.

Poslanie Slovenského geologického úradu je zodpovedné a náročné na plnenie úloh, preto bolo potrebné zabezpečiť rozvoj geologických vied a zaktívizovať všetky geologické potencie ako záruku zvládnuť uložené úlohy. Z toho dôvodu, na počiatku roku 1970, sa z iniciatívy tohto úradu vytvorila Slovenská geologická rada ako samostatné a dobrovoľné združenie popredných vedcov a odborníkov ako aj predstaviteľov geologických organizácií, ktorí koordinujú a usmerňujú činnosť a rozvoj slovenskej geológie.

Členovia Slovenskej geologickej rady za prvého predsedu zvolili Ing. Jána Slávika, CSc., riaditeľa Slovenského geologického úradu a prijali štatút z ktorého vyberáme:

I.

Slovenská geologická rada je samostatným, dobrovoľným združením predstaviteľov geologických organizácií Slovenskej socialistickej republiky a popredných odborníkov zo všetkých základných odborov geológie. Jej cieľom je koordinovať hlavné smery činnosti v oblasti geológie.

II.

Slovenská geologická rada je organizovaná pri Slovenskom geologickom úrade, ktorý pre Slovenskú geologickú radu vykonáva funkciu sekretariátu.

III.

Členov Slovenskej geologickej rady menuje riaditeľ Slovenského geologického úradu po dohode so zúčastnenými organizáciami.

IV.

Činnosť Slovenskej geologickej rady financuje Slovenský geologický úrad včítane výloh, spojených s účasťou na zasadnutiach Slovenskej geologickej rady.

V.

Zasadnutie Slovenskej geologickej rady riadi jej predseda.

VI.

Predseda Slovenskej geologickej rady volia menovaní členovia tajným a priamym hlasovaním.

VII.

Predseda je volený na funkčné obdobie dvoch rokov. Nesmie však byť volený v dvoch za sebou nasledujúcich funkčných obdobiach.

VIII.

Návrhy na prerokúvanie otázok v Slovenskej geologickej rade môže podávať ktorýkoľvek člen, alebo ktorákoľvek geologická inštitúcia na Slovensku prostredníctvom svojho zástupcu, alebo priamym podaním predsedovi Slovenskej geologickej rady.

IX.

Uznesenia Slovenskej geologickej rady sú výsledkom vecnej a vedeckej diskusie. K platnosti uznesenia nie je potrebné hlasovanie členov. Výsledok rokovania na zasadnutí Slovenskej geologickej rady je zhrnutý v prijatom uznesení, v ktorom musí byť vymedzený okruh povinností pre jednotlivé geologické organizácie, ktoré ich na seba preberajú alebo sa na nich podieľajú. O priebehu rokovania napíše sekretariát záznam s podrobným rozvedením uznesení Slovenskej geologickej rady. Plnenie uznesení kontroluje Slovenská geologická rada na svojom zasadnutí.

X.

Slovenský geologický úrad, vykonávajúci funkciu sekretariátu Slovenskej geologickej rady vedie, eviduje a archivuje spisový materiál Slovenskej geologickej rady a prostredníctvom jej členov kontroluje plnenie uznesení.

XI.

Slovenská geologická rada sa schádza najmenej dvakrát do roka. V prípade naliehavej potreby predseda Slovenskej geologickej rady zvolá členov na mimoriadne zasadnutie Slovenskej geologickej rady.

Slovenská geologická rada v prvom polroku 1970 mala dve zasadania a prerokovala tieto otázky:

1. Schválenie smeru rozvoja vedeckých laboratórnych disciplín a ich prístrojových špecifikácií;
2. Návrh 5 RP pre odvetvie geológie;
3. Nové výskumno-vedecké úlohy GÚDŠ;
4. Návrh na zriadenie Ústavu technológie nerastných surovín;
5. Návrh na usporiadanie III. celoslovenskej geologickej konferencie v roku 1971;
6. Výchova a požiadavky na vysokoškolsky vzdelaných pracovníkov v geológii.

Tretie zasadanie Slovenskej geologickej rady sa plánuje na koniec roku 1970 alebo na začiatok roku 1971. Bude sa rokovať najmä o vecnej orientácii geologickej práce, metodike výskumných prác.

—B. Leško—